

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม
ของผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร

นางสาว วรรณ ขอบอรัญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์ วิทยาลัยประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-560-333-726-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS INFLUENCING THE INTENTION OF MIGRANTS IN BANGKOK
METROPOLIS TO RETRUN TO THE PLACE OF ORIGIN**

Miss Wanna Kobarun

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography**

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-560-333-726-1

วรรณนา ขอบอรัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม
ของผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร (Factors Influencing the Intention of
Migrants in Bangkok Metropolis to Return to the Place of Origin)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์, 90 หน้า.
ISBN 974-560-333726-1.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนา
เดิมของผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัย
ทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นใน
กรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ใช้มาจากโครงการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากรในประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ หน่วยตัวอย่างที่ศึกษาคือผู้ย้ายถิ่นที่มี
อายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 1,414 ราย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างความตั้งใจย้ายถิ่นกลับ
ภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นกับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัย
อื่นๆ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือน อาชีพเดิม การมีชื่อในทะเบียนบ้าน
ภาคที่อยู่อาศัยล่าสุดก่อนย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ลักษณะของการย้ายถิ่น และความคิดเห็น
ด้านข้อดีของการอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรด้วยการวิเคราะห์การ
จำแนกพหุนั้น เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ แล้ว พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่น
กลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การศึกษา ความเกี่ยว
พันกับหัวหน้าครัวเรือน ภาคที่อยู่อาศัยล่าสุดก่อนย้ายถิ่นเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และลักษณะของ
การย้ายถิ่น

ภาควิชา วิทยาลัยประชากรศาสตร์
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

WANNA KOBARUN : FACTORS INFLUENCING THE INFLUENCING THE INTENTION OF
MIGRANTS IN BANGKOK METROPOLIS TO RETURN TO THE PLACE OF ORIGIN. THESIS
ADVISOR ; ASSO. PROF. PENPORN TIRASAWAT, Ph. D. 90 pp. ISBN 974-560-333726-1.

This research aims to study the intention of migrants in Bangkok Metropolis to return to their place of origin, and to examine factors influencing their intention. The analysis uses data from The 1977 Migration Survey in Thailand conducted by the National Statistical Office. The sample is restricted to 1,414 migrants age 15 years and over.

The two-way analysis on factors influencing intention of migrants in Bangkok Metropolis to return to their place of origin shows that the variables which significantly influences intention to return to the place of origin include relationship to head of household, previous occupation, household registration, previous region of residence, pattern of migration, and opinion on the negative aspect of residing in Bangkok Metropolis.

Results from the multiple classification analysis shows that when all other independent variables are controlled for, four independent variables, namely, education, relationship to head of household, previous region of residence, and pattern of migration, are significantly influence intention to return to the place of origin.

ภาควิชา วิทยาลัยประชากรศาสตร์
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้แนวคิด หลักและระเบียบวิธีการวิจัยอันเป็น พื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และในการทำงานวิจัยในอนาคต ตลอดจนให้คำแนะนำ และแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจ การย้ายถิ่นของประชากรในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540 กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ภัสสร ลิมานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุนนาค และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ และอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณปรานี แหวนทองคำ ที่ได้ช่วยประสานงานในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่าน และพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิต ประชากรศาสตร์ที่ให้ความช่วยเหลือระหว่างที่ศึกษา และทำวิทยานิพนธ์

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณมารดา เป็นอย่างสูงที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการศึกษา และเป็นกำลังใจตลอดมา และคุณพรณี ขอบอรัญ น้องสาวผู้ช่วยเหลือและดูแลมารดาแทน ตลอดจนเป็นกำลังใจในทุกด้าน

วรรณา ขอบอรัญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	3
1.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
1.5 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	23
1.6 สมมติฐานของการศึกษา.....	24
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่	
2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
2.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	26
2.2 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา.....	28
2.3 นิยามคำศัพท์.....	28
2.4 นิยามตัวแปร.....	29
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	32
2.6 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างความตั้งใจย้ายถิ่นกลับ ภูมิลำเนาเดิมกับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น.....	40
3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบหลายตัวแปรระหว่างความตั้งใจย้ายถิ่นกลับ ภูมิลำเนาเดิมกับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น.....	55
บทที่	
4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	75
4.1 สรุปผลการศึกษา.....	75
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	81
รายการอ้างอิง.....	84
ประวัติผู้วิจัย.....	90

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1. การกระจายร้อยละของผู้ย้ายถิ่นตามลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และลักษณะอื่นๆ.....	34
2. การกระจายร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามปัจจัยทางประชากร.....	41
2.1 การกระจายอัตราร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามเพศ และสถานภาพสมรส.....	42
3. การกระจายร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามปัจจัยทางสังคม.....	44
4. การกระจายร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	47
5. การกระจายร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามปัจจัยอื่นๆ	50
5.1 การกระจายอัตราร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามเพศ และสถานภาพสมรส.....	52
6. สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร.....	57
7. อัตราส่วนร้อยละของความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นด้วยวิธีวิเคราะห์การจำแนกพหุ.....	61
8. สรุปความระหว่างความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นกับปัจจัยประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น โดยตารางไขว้ และทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์.....	77
9. สรุปความระหว่างความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้ย้ายถิ่นกับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ทุกตัวพร้อมกันโดยการวิเคราะห์การจำแนกพหุ.....	80